

tuació és cada vegada pitjor. Rússia ens ha retirat l'ajuda que ens donava i això ha estat catastròfic.

-Quines són les necessitats reals que té Cuba en aquests moments?

-L'escaseça és gran, no hi ha benzina, ni gomes, ni recanvis d'automòbil... Per suplir això, en Fidel (no es pot negar que és intel·ligent) quan va veure que Rússia canviaria el sistema va enviar a demanar una gran quantitat de bicicletes a la Xina.

El menjar també és escàs, ens donen 9 ous al mes, 230 grs. de carn cada 9 dies per persona, i un trosset de pa molt petit... Només podem anar a comprar amb la llibreta de racionament, on es pren nota d'allò que compram.

ES CERT QUE L'EDUCACIÓ FUNCIONA MOLT BÉ

-Estau d'acord que l'Educació i la Sanitat són els temes estrella de la Revolució Cubana?

-És cert que l'Educació funciona molt bé, es pot dir que els estudis són una obligació; hi ha facilitats per anar a la Universitat, però no sempre es pot elegir la carrera.

Quant a la Sanitat s'ha de dir que hi ha mils de metges i d'infermeres, més dels que necessita Cuba, però no hi ha medicaments. Jo me n'he de dur d'aquí una quantitat de medicaments per a una amiga doctora d'un hospital.

-Per què no vos n'anàreu?

-La meua família i jo intentàrem sortir de Cuba l'any 1969, teníem tots els papers, però la nit abans de partir ens assaltaren i no ens deixaren sortir, ens prengueren tots els papers.

-La vostra família és cubana?

-La meua dona és cubana, però filla de mare canària i de pare gal·lec. Tenc dos fills i una filla; en Sebastià té 45 anys i és tècnic en peces de camions i tractors; na Magdalena té 41 anys i és cap del personal que treballa a l'«acopio» de baix de ca nostra. A més de benzinera, aquest local és el centre de recollida dels productes del camp: taronges, «yucas», «ñame», plàtans, «malanga» etc. Hi ha 40 camions que transporten aquests productes a un altre departa-

ment i des d'allà es reparteixen als 13 districtes de la capital.

El fill petit, en Lluís, té 35 anys, és taxista vacant i per cobrar l'atur té el deure d'anar al camp, a treballar la canya de sucre. El seu jornal és de 5 pesos 20 centaus diaris (l'equivalent a 26 pts.)

Tots vivim a Camagüey, una ciutat de 250.000 habitants. Ni la meua dona ni els meus fills no poden venir aquí, són cubans de naixement i no es poden fer el passaport espanyol.

LA GENT TÉ MOLTA POCA ESPERANÇA

-I quina esperança vos dona en Fidel per sortir de la crisi?

-Ens diu que tot millorarà, que ara passam per un «període especial». Supòs que ho diu per resignar el poble i posar calma, però tanmateix la gent té molt poca esperança. Tot el poble està molt preocupat però ningú no s'atreveix a parlar, la gent té por...

-Què significa per a vos tornar a Lluçmajor?

-Una alegria immensa, significa recórrer els carrers de la meua infantesa, sempre que vénc torn al lloc on vaig néixer, allà on mon pare hi tenia un cafè, a la cantonada dels carrers de Gràcia i Orient, aquí on és ara la carnisseria de Ca'n Brou.

Però el record que tenc més viu és el de la plaça, per això vaig sentir molta alegria de poder anar a plaça el dia de Santa Cándida com a qual-sevol llucmajorer. Perquè jo he viscut tota la vida a Cuba però quan me diuen que sóc cubà jo sempre dic que sóc llucmajorer.

M'agrada estar amb la família que tenc aquí i sobretot m'agrada la llibertat que tenc.

-I què trobau de s'Arenal?

-S'Arenal ha canviat molt més que Lluçmajor... jo, quan era nin agafava peixets a la vorera de la mar i tenc la imatge de les dones que se rentaven els peus amb el vestit posat.

No m'havia imaginat mai que s'haguessin fet tants d'hotels. Per cert, a Cuba hi ha mallorquins que han construït hotels molts bons, de la cadena Sol.

Bé, hauríem pogut allargar la conversa perquè tots dos ens ho passàvem molt bé, i en cap moment vaig veure que aquest home de 81 anys se sentís cansat de parlar de tantes coses. El seu tracte cordial era el reflexe de la gent cubana, d'una gent molt especial, una gent que malgrat les circumstàncies adverses que es viuen en aquests moments no ha perdut l'encant que la fa tan acollidora.

Coloma Julià

IMPRESMTA

moderna

Tota classe d'impresos, de luxe,
comercials i de propaganda

PAPERERIA

Tot en material escolar i objectes d'escriptori

Carrer de Sa Fira, 10 - Tel. 660310

LLUCMAJOR

Mots de passió

Miquel Àngel Riera: «Faci el que faci, l'home és un ésser fascinant»

Miquel Àngel Riera (Manacor, 1930) és un dels noms preeminents de la literatura catalana actual. Autor d'una obra -poètica i narrativa- admirable i admirada pel seu rigor i pulcritud, és també un conservador de

paraula comfortable i gest amical, que reb visites amb la bonhomia de qui antany acullia el vianant assedegat. Aquestes foren, en un horabaixa sota indicis de tempesta tardorenca, les paraules que bescanviarem.

-He vist un article que es referia a vos com a «un poeta que també escriu relats». Considerau exacta aquesta definició?

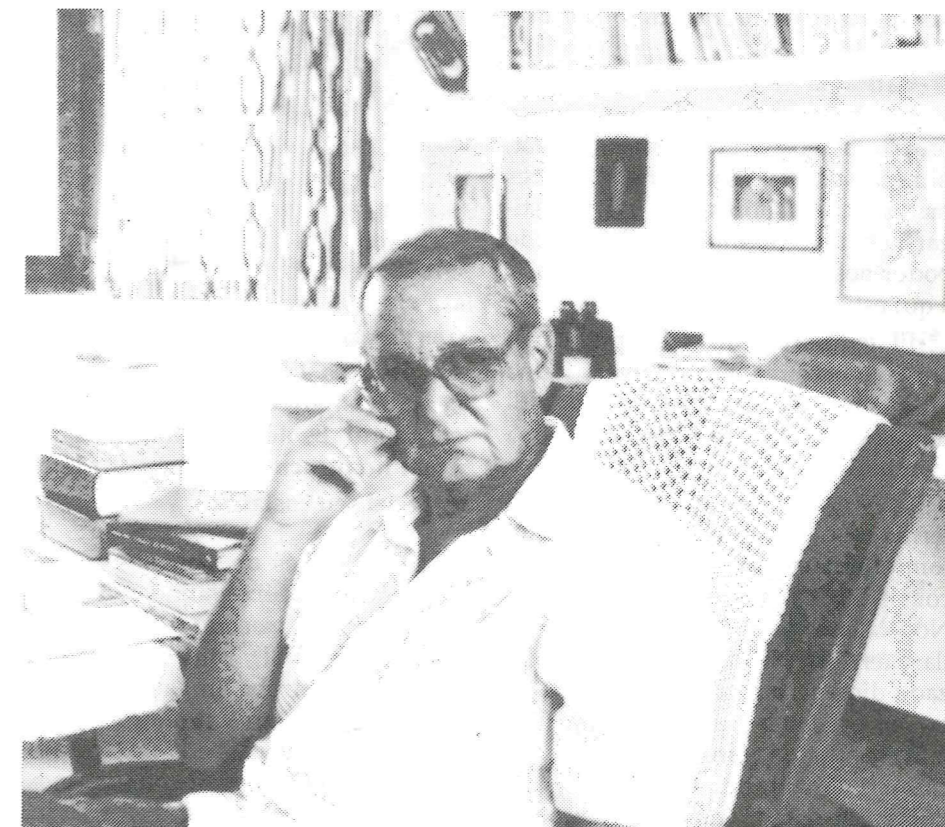
-No, no m'hi sent identificat. El que passa és que l'ordre va ser aquest: primer vaig escriure poesia i, després, narrativa. Però no sóc un «poeta que també escriu relats», sinó una persona obsedida pel fet creatiu literari que ha escrit poesia, narrativa i que ara, curiosament, ha tornat a la poesia: ben prest apareixerà un nou llibre de poemes que vaig escriure l'estiu passat: El pis de la badia, a Columna.

-A més, sembla evident que el llenguatge poètic té una gran presència en la vostra prosa. La suposada frontera, doncs, no és tan clara com suposava aquell article...

-Sí, això és cert. Un narrador que prèviament ha escrit poesia es diferencia d'un altre que no ho hagi fet en el sentit selectiu dels mots, és a dir, en què basteix la narració paraula a paraula, com en un poema, i no frase a frase.

-Corregiu-me si m'equivoc: la vostra poesia encaixa -i crec que és aquesta la vostra intenció- en una veta de poesia amorosa catalana que arranca amb Ausiàs March i arriba als nostres dies amb noms com Vicent Andrés Estellés, Miquel Martí i Pol o Gabriel Ferrater...

-Sí, l'observació és correcta, però aquests no van ser els meus mestres. Pensa que en els temps de la meua formació intel·lectual, la literatura catalana simplement no existia, oficialment. Per tant, no hi vaig tenir accés fins molt més envant: els meus referents van ser els poetes castellans, sobretot la Generació del 27,



tot i que March encara em va impactar molt en descobrir-lo, molt més que no els altres autors que has anomenat, que ja no m'influenciaren, encara que els tenc en gran consideració.

-Hi ha hagut, doncs, coincidències, més que no referència.

-Exacte, això mateix.

-En la vostra cosmovisió, l'amor transcendeix la vida, o al revés?

-Jo crec que les dues coses: crec que l'amor és el millor solam que pot deixar una vida, i la vida és la més alta vibració que amb tota plenitud es pot assolir mitjançant l'amor. Jo escric sobre l'amor perquè el con-

sider el fet de més absoluta transcendència de la pròpia vida, que és el que al capdavant investiga tot escriptor: el fet de la pròpia existència. I trob curiosa aquesta mena de pudor que demostren els joves poetes actuals a parlar d'amor: sembla que tinguin por de confessar que estimen, quan és la més alta i commovedora confessió que es pot fer.

-Les vostres novel·les i relats es centren, quasi exclusivament, en l'home, en la persona. Preteneu que el conjunt de la vostra obra conformi una mena d'auca humanista, per dir-ho d'alguna manera?

-Sí, sí. És que l'home, faci el que

faci, és un ésser fascinant. I pens que la labor de l'escriptor ha de consistir en una aproximació plena de lucidesa, i sobretot plena de veritat, a aquest home. M'interessa l'home no de pell cap a fora, sinó de pell cap a dintre: no només el que li passa, sinó com assumeix i li afecta allò que li passa, per després narrar-lo.

-D'alguna manera, partir de l'anècdota per arribar a la categoria.

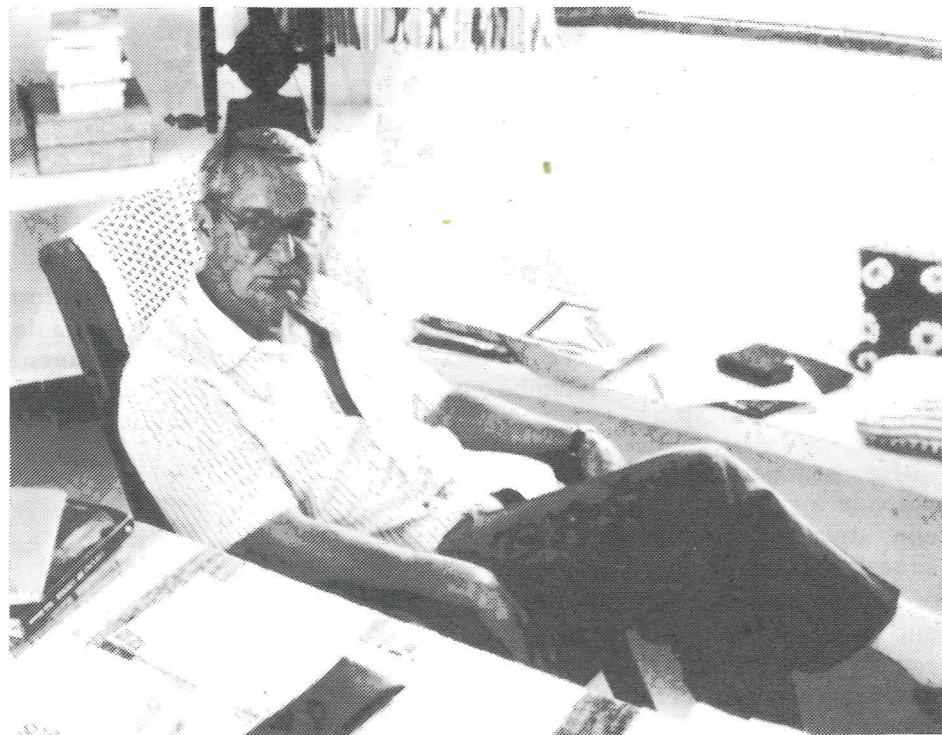
-Exactament, exactament.

-Els personatges de les vostres narracions, ¿van a la recerca del paradís perdut, el defugen, o ni una cosa ni l'altra?

-Van a la recerca d'ells mateixos, el paradís perdut està habitat per la pròpia persona. Els homes, sovint, ultrapassam, vessam de nosaltres mateixos. Aleshores, ens cal investigar-nos i reconduir-nos per tal de poder-nos retrobar i oferir als demés, a qui estímem.

-El temps és una altra preocupació dels vostres personatges, i una altra constant dins la vostra obra. El temps és sempre una força negativa i ineludible?

-Bé, l'home, des que neix, duu a terme una gran tasca -constant- d'autointerpretació, una aventura que consisteix en viure, i en conèixer. No obstant, aquesta aventura té un llast terrible, i és que ha de ser realitzada dins un marge de temps que no es pot perllongar un cop esgotat. Per tant, resulta un tema problemàtic, incitant i sovint desesperant. És una lluita aferrissada que mantenim al llarg de tota la vida, i que es fa més angosiant com més avançada és la teva edat.



-Un altre tema recurrent en la vostra obra és la bellesa, sempre present, ja sigui en la forma o en el contingut. És de tot punt impossible que l'home aconsegueixi tenir la bellesa del seu costat?

-La bellesa és un punt de gravitació al qual tendeix l'home. L'home té una necessitat visceral de bellesa, no només material, sinó d'un altre tipus, que es troba en l'actitud, en la conducta. Tothom vol tenir una actitud i una presència bella i exacta respecte del seu entorn. I tothom, inexplicablement, reacciona d'una forma o altra en detectar bellesa aprop seu, com si copsàs uns signes secrets.

-Gairebé hi hauria, doncs, tota

una semiòtica de la bellesa, per explorar...

-Sí, efectivament: una semiòtica molt atractiva, molt carregada de misteri -senyal que és vibrant-, i plena d'autenticitat.

-Personatges com Andreu Milà, Alexis, el protagonista de *Morir quan cal* o el «jo» poètic dels vostres poemes són inadaptats, rebels. Fins a quin punt Miquel Àngel Riera ho és, rebel?

-Bé, jo sempre dic que sóc un gran rebel i un gran obeiador. Crec que cal considerar i respectar -obeir- allò que ens han llegat les generacions precedents. Ara bé, això no impedeix que en un determinat moment no es pugui reconsiderar o qüestionar uns

determinats paràmetres de conducta, que és el que fan els meus personatges, i jo mateix.

-De fet, la figura del rebel ha arribat a degenerar en una convenció social més, plenament integrada, en una moda...

-Sí, és cert. I jo pens que ésser rebel per ésser-ho és una solemne estúpida. La rebel·lia ha de ser fruit d'una meditació i una anàlisi prèvies: una reacció purament cerebral, mai visceral.

-«Salvar-se és, exactament, perllongar el ressò d'un ésser humà entre els humans, més enllà de la mort. Deixar un ressò positiu, com condemnar-se, és deixar-lo negatiu». Aquest fragment de *Fuita i martiri de Sant Andreu Milà*, ¿vol dir que, sovint, l'única fugida per a aquest rebel lúcida a què hem fet esment és la mort?

-Més que una fugida, és l'acceptació del fracàs, que ve com a conseqüència d'una impotència, que el mansferma. I amb aquest fragment, el que vull és donar la meva inter-

pretació del concepte de salvació que, quan jo era nin i adolescent, ens encastaven dins el cap. Aquesta idea de salvació de què parla Andreu Milà, la vaig aprendre de la sabiduria popular, que consider infinita, i consisteix en la recordança dels vius, en vèncer a la mort mitjançant el manteniment de la teva presència en la memòria dels altres.

-Parlant de saviesa popular: Mallorca és una terra que ignora els seus escriptors, els seus artistes?

-Bé, tot allò que es mou a uns certs nivells d'exquisidesa i de rigor sol passar, en un principi, desapercbut. I més ara, que l'atenció del poble és requerida per moltes bandes. Però amb el temps, aquella feina és reconeguda pel poble, i la constitueix en referència inamovible. Val la pena esperar el reconeixement popular, baldament sigui ja «post-mortem». El que no s'hi val és frivoltzar -i menys a costa de la literatura- per tal d'aconseguir més prest aquest reconeixement.

-Finalment, sobre poesia i joven-

tut: com valoreu la nova, o jove, poesia en català? ¿Subscriu l'opinió -sembla que generalitzada- que és una poesia mediocre i, sovint, mimètica d'altres models anteriors del nostre mateix segle?

-Bé, jo, del que acusaria ara a la joventut és d'ésser covarda: es creuen valents per emprar un llenguatge desafiant, procaç fins i tot, però en el moment d'escriure, transmeten, tot sovint, uns missatges liquats, descolorits, molts cops intel·ligibles, i inscrits en unes modes nascudes a major glòria de la mediocritat. Un jove, el que hauria de fer és deixar anar, expressar la passió que el rosega, i no amagar-la rere escuts de moda. Evidentment, hi ha bones excepcions, però aquesta covardia general existeix.

Sebastià Alzamora

Bibliografia recomenada:

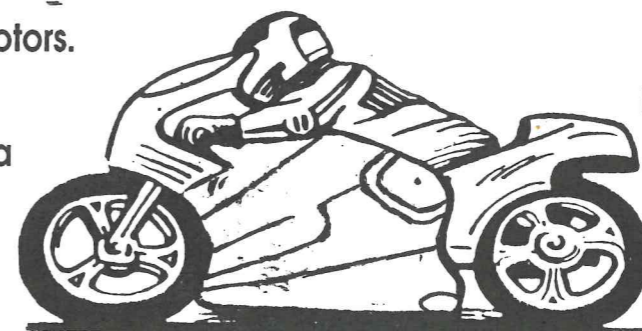
Tots els poemes (antologia), *Fuita i martiri de Sant Andreu Milà*, *L'endemà de mai*, *Morir quan cal*, *La rara anatomia dels centaures*, *Els déus inaccessibles*; *Illa Flaubert*.

Motos Pou & bicis pou

Exposició, venda i reparació

Motos i Ciclomotors.

Derbi, Vespino
Yamaha, Honda
Rieju, Aprilia
Kawasaki.



Bicicletes Mountain Bike,
Passeig, Carretera, City Bike.
Conor, Rabasa,
Trek, GAC
Orbea.

Venda d'accessoris per a Motos i Bicicletes

C/ Música Joan Xamena, 16

LLUCMAJOR.

ANTÒNIA ISERN

major

net

Perruqueria unisex

C/ MAJOR, 7 . LLUCMAJOR . ☎ 661359

COLORINS

MODA INFANTIL

C/. D'es Vall, 107 ☎ 66 27 26
LLUCMAJOR - MALLORCA